

I. ĐỌC HIỂU (3,0 điểm)

Đọc đoạn trích:

*Tuổi trẻ của tôi
mười tám, hai mươi
trong và tinh khiết như nước suối đá
khỏe và mơn mớn như mầm lá
rộng và dài như mơ ước, yêu thương
vươn lên và bền vững như con đường
gắn vào đất, tạc vào mặt đất*

*Tuổi trẻ như sao trời mát mắt
khi yên bình hạnh phúc ngược nhìn lên
và cháy bùng như lửa thiêng liêng
khi giặc giã đùng vào bờ cõi
dấu rụng xuống, vẫn chồi lên lần cuối
gọi dậy những lớp người
dấu rụng xuống, bầu trời không trống trải
trong mắt người sao vẫn mọc khôn nguôi...*

(Trích *Con đường của những vì sao*, Nguyễn Trọng Tạo,
Nguyễn Trọng Tạo tuyển tập - Thơ và nhạc, Tập một, NXB Văn học, 2019, tr. 549-550)

Thực hiện các yêu cầu sau:

Câu 1. Xác định thể thơ của đoạn trích.

Câu 2. Chỉ ra những tính từ miêu tả vẻ đẹp của tuổi trẻ trong đoạn thơ:

Câu 3. Nêu tác dụng của biện pháp tu từ so sánh được sử dụng trong đoạn thơ:

*Tuổi trẻ như sao trời mát mắt
khi yên bình hạnh phúc ngược nhìn lên
và cháy bùng như lửa thiêng liêng
khi giặc giã đùng vào bờ cõi*

Câu 4. Nhận xét những suy ngẫm của tác giả về ý nghĩa sự hi sinh của tuổi trẻ được thể hiện trong đoạn trích.

II. LÀM VĂN (7,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm)

Từ nội dung đoạn trích ở phần Đọc hiểu, hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ của anh/chị về trách nhiệm của thế hệ trẻ trong việc tiếp bước các thế hệ đi trước.

Câu 2 (5,0 điểm)

Trong truyện ngắn *Chiếc thuyền ngoài xa*, nhà văn Nguyễn Minh Châu viết:

Lúc bấy giờ trời đầy mù từ ngoài biển bay vào. Lại lác đác mấy hạt mưa. Tôi rúc vào bên bánh xích của một chiếc xe tăng để tránh mưa, đang lúi húi thay phim lúc ngẩng lên thấy một chuyện hơi lạ: một chiếc thuyền lưới vó mà tôi đoán là trong nhóm đánh cá ban nãy đang chèo thẳng vào trước mặt tôi.

Có lẽ suốt một đời cầm máy ảnh chưa bao giờ tôi được thấy một cảnh "đất" trời cho như vậy: trước mặt tôi là một bức tranh mực tàu của một danh họa thời cổ. Mũi thuyền in một nét mơ hồ lòe nhòe vào bầu sương mù trắng như sữa có pha đôi chút màu hồng hồng do ánh mặt trời chiếu vào. Vài bóng người lớn lẫn trẻ con ngồi im phăng phắc như tượng trên chiếc mũi khum khum, đang hướng mặt vào bờ. Tất cả khung cảnh ấy nhìn qua những cái mắt lưới và tấm lưới nằm giữa hai chiếc gọng vó hiện ra dưới một hình thù y hệt cánh một con dơi, toàn bộ khung cảnh từ đường nét đến ánh sáng đều hài hòa và đẹp, một vẻ đẹp thực đơn giản và toàn bích khiến đứng trước nó tôi trở nên bối rối, trong trái tim như có cái gì bóp thắt vào? Chẳng biết ai đó lần đầu đã phát hiện ra bản thân cái đẹp chính là đạo đức? Trong giây phút bối rối, tôi tưởng chính mình vừa khám phá thấy cái chân lý của sự toàn thiện, khám phá thấy cái khoảnh khắc trong ngần tâm hồn.

Chẳng phải lựa chọn xô dịch gì nữa, tôi gác máy lên bánh xích của chiếc xe tăng hồng bầm "liên thanh" một hồi hết một phần tư cuộn phim, thu vào chiếc Pra-ti-ca* cái khoảnh khắc hạnh phúc tràn ngập tâm hồn mình, do cái đẹp tuyệt đỉnh của ngoại cảnh vừa mang lại.

* Chiếc máy ảnh hiệu Pra-ti-ca

(Ngữ văn 12, Tập hai, NXB Giáo dục Việt Nam, 2020, tr. 70-71)

Anh/chị hãy phân tích đoạn trích trên; Từ đó, liên hệ hình ảnh chiếc thuyền trong đoạn trích với hình ảnh chiếc thuyền đang chống chọi với sóng gió giữa phá được miêu tả trong truyện để rút ra thông điệp về mối quan hệ giữa nghệ thuật và cuộc sống.

-----HẾT-----

Thí sinh không được sử dụng tài liệu. Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm

HƯỚNG DẪN GIẢI ĐỀ TỐT NGHIỆP THPT 2022

Phần I: Đọc hiểu

Câu 1: Thể thơ của đoạn trích: Thể thơ tự do.

Câu 2: Những tính từ miêu tả vẻ đẹp của tuổi trẻ trong đoạn thơ là: Trong, tinh khiết, khỏe, mon mơn.

Câu 3: Tác dụng của biện pháp tu từ so sánh được sử dụng trong đoạn thơ: - Biện pháp tu từ so sánh được sử dụng trong đoạn thơ: “tuổi trẻ như sao trời mát mắt, cháy bùng như lửa thiêng liêng”.

- Tác dụng của biện pháp tu từ so sánh:

- + Tăng sức gợi hình gợi tả cho câu thơ;
- + Gợi nên vẻ đẹp trong trẻo tinh khôi tràn đầy sức sống của tuổi trẻ;
- + Nhấn mạnh tinh thần nhiệt huyết, sức trẻ, khát vọng cống hiến của tuổi trẻ đối với Tổ quốc.

Câu 4: Suy ngẫm của tác giả về ý nghĩa sự hy sinh của tuổi trẻ:

- Dầu có hy sinh, vẻ đẹp tâm hồn, tình yêu tổ quốc, tinh thần chiến đấu của những người trẻ tuổi ấy vẫn sống mãi như ánh sao chói lên lần cuối.
- Tinh thần bất khuất ấy sẽ là hành trang cho các thế hệ mai sau. Họ sẽ bắt tử cùng dân tộc.
- Sự hy sinh của những con người trẻ tuổi trong đoạn trích chính là bài học về lẽ sống cho thế hệ trẻ hôm nay.

II. LÀM VĂN

Câu 1.

1. Mở đoạn

- Giới thiệu vấn đề: Trách nhiệm của thế hệ trẻ trong việc tiếp bước các thế hệ đi trước.

2. Thân đoạn

a. Giải thích

- Trách nhiệm: là việc mà mỗi người phải làm và có ý thức với những việc làm đó.
- => Thế hệ trẻ phải có trách nhiệm của thế hệ trẻ trong việc tiếp bước các thế hệ đi trước.

b. Phân tích

- * Tại sao thế hệ trẻ ngày nay cần có trách nhiệm tiếp bước các thế hệ đi trước?
- Ông cha ta từ ngàn đời xưa đã có công gây dựng và giữ gìn đất nước, chúng ta đang sống và được thừa hưởng nền độc lập dựa trên máu xương của biết bao thế hệ ấy, vì thế chúng ta cần có trách nhiệm phát huy và gây dựng đất nước ngày càng văn minh giàu mạnh hơn.
- Thế hệ trẻ chúng ta đang được quan tâm, tiếp nhận nhiều nền đào tạo, xu hướng, những kiến thức mới, cần mang những tri thức mình đã học được ra để giúp đỡ xây dựng nước nhà.
- Đối với thế hệ trẻ, tiếp bước các thế hệ đi trước trong học tập, xây dựng và bảo tồn dân tộc không chỉ đang góp phần xây dựng nước nhà, xã hội mà còn có cơ hội phát triển bản thân, tích lũy được nhiều kinh nghiệm, tạo ra nhiều cơ hội cho bản thân.
- Mỗi công dân, gia đình là tế bào của xã hội, được xã hội đào tạo và trau dồi, vì thế nếu mỗi người đều là những công dân có ích, noi gương các thế hệ đi trước sẽ giúp xây dựng một xã hội văn minh, gần gũi, phát triển
- * Thế hệ trẻ cần làm gì để tiếp bước các thế hệ đi trước
- Đối với học sinh, sinh viên, chúng ta cần ra sức học tập, trau dồi bản thân và tích lũy cho mình nhiều kiến thức
- Không ngại khó khăn, thử thách, dám dấn thân vào làm, vào học để có nhiều trải nghiệm, tích lũy kinh nghiệm cho bản thân
- Có ý thức, biết ơn sâu sắc tới những thế hệ đi trước, những người đã có công gây dựng và là tấm gương để noi theo

c. Phản đề

- Nhiều bạn trẻ vẫn sống ỷ lại, dựa dẫm, không có ý thức muốn học hỏi, cống hiến cho xã hội
- Lối sống ích kỷ, chỉ biết đến bản thân và không muốn vươn lên, an phận thủ thường đã kìm hãm sự phát triển của thế hệ ngày nay

3. Kết đoạn

- Khẳng định vấn đề: Trách nhiệm của thế hệ trẻ trong việc tiếp bước các thế hệ đi trước là một điều quan trọng.

- Liên hệ bản thân: Là một học sinh còn ngồi trên ghế nhà trường, em ý thức được bản thân cần có trách nhiệm với những gì cha ông ta đã gây dựng trước đó, phải cố gắng nỗ lực rèn luyện hơn nữa để xứng đáng kế thừa và phát huy các thành quả của các thế hệ đi trước.

Câu 2.

I. Mở bài:

* Giới thiệu tác giả, tác phẩm:

- Tác giả: Nguyễn Minh Châu là cây bút văn xuôi tài năng của văn học Việt Nam hiện đại. Trước những năm tám mươi, ông sáng tác theo khuynh hướng sử thi thiên về trữ tình, lãng mạn. Sau đó, ông chuyển sang cảm hứng thế sự với những vấn đề đạo đức, triết lí nhân sinh. Là người mở đường tinh anh, cây bút tiên phong trong văn học thời kì đổi mới.

- Tác phẩm: “Chiếc thuyền ngoài xa” là một trong những truyện in đậm phong cách tự sự triết lí của Nguyễn Minh Châu, thể hiện những chiêm nghiệm sâu sắc của ông về nghệ thuật và cuộc đời.

* Khái quát vấn đề nghị luận: Phát hiện thứ nhất của nhân vật Phùng, liên hệ hình ảnh chiếc thuyền trong đoạn trích với hình ảnh chiếc thuyền đang chống chọi với sóng gió giữa phá được miêu tả trong truyện để rút ra thông điệp về mối quan hệ giữa nghệ thuật và cuộc sống.

II. Thân bài:

1. Phân tích đoạn trích – Phát hiện thứ nhất của nhân vật Phùng.

a. Giới thiệu vị trí đoạn trích.

Đoạn trích nằm ở phần đầu tiên của tác phẩm khi nhân vật Phùng sau bao ngày tìm kiếm cũng phát hiện được một “cảnh đất trời cho”.

b. Phân tích: Phát hiện thứ nhất - về cái tuyệt mỹ, tuyệt thiện:

- Khung cảnh biển buổi sáng trong sương mai hiện lên đẹp đẽ, tuyệt bích như bức họa mực tàu.

- Khung cảnh rộng lớn của biển cả với hình ảnh chiếc thuyền thơ mộng, thanh bình xuất hiện giữa bầu sương mù trắng như sữa lại pha chút hồng hồng do ánh mặt trời chiếu vào.

- Vài bóng người lớn lẫn trẻ con ngồi im như tượng trên chiếc mui khum khum đang hướng mặt vào bờ.

-> Cảm nhận tinh tế cùng với đôi mắt của người nghệ sĩ đã phát hiện ra vẻ đẹp của bức tranh cuộc sống mà anh cho rằng đây là “cảnh đất trời cho”. Đó là bức họa diệu kỳ do thiên nhiên, cuộc sống ban tặng cho con người; là sản phẩm quý hiếm của hóa công mà trong đời người nghệ sĩ nhiếp ảnh nào cũng khao khát được chứng kiến. Chính vì thế người nghệ sĩ cảm thấy bị rung động, hạnh phúc đó là niềm hạnh phúc của sự khám phá và sáng tạo, của sự cảm nhận cái đẹp tuyệt diệu.

- Trong giây lát, Phùng đã nhận ra được chân lý của sự hoàn mỹ, thì ra đứng trước cảnh đẹp, trước sự toàn bích, hài hòa, lãng mạn của cuộc đời, tâm hồn người nghệ sĩ có thể được thanh lọc để trở nên trong trẻo hơn.

=> Phát hiện đầu tiên của nhân vật Phùng cho chúng ta thấy hình ảnh của một người nghệ sĩ chân chính, một người nghệ sĩ với sự một tâm hồn nhạy cảm, tinh tế, yêu cái đẹp và trân trọng cái đẹp. Đối với anh cái đẹp chính là đạo đức. Thế nhưng cũng từ phát hiện này ta cũng nhận ra cái nhìn của nhân vật Phùng có chút phiến diện, chỉ toàn màu hồng, toàn những điều đẹp đẽ mà chưa mang sự từng trải, cái nhìn đa chiều.

2. Liên hệ với hình ảnh chiếc thuyền chống chọi với sóng gió giữa phá được miêu tả trong truyện để rút ra thông điệp về mối quan hệ giữa nghệ thuật và cuộc sống.

- Hình ảnh chiếc thuyền trong đoạn trích: là hình ảnh đẹp, bình dị có chút thơ mộng. Đây chính là hình ảnh tượng trưng cho nghệ thuật, vẻ đẹp của cuộc sống.

- Hình ảnh chiếc thuyền phải chống chọi giữa phá: là hình ảnh mang tính hiện thực thể hiện những khó khăn, những góc khuất của cuộc đời.

-> Nhìn hiện tượng thì đây là hai hình ảnh đối lập nhau nhưng trên thực tế cả hai con thuyền đều hướng đến giá trị riêng: một giá trị là cái dễ thấy, dễ nhìn, một giá trị thì cần đào sâu, tìm tòi mới có thể phát hiện được. Bởi vậy, người nghệ sĩ đứng trước cái đẹp không chỉ đơn giản là nhìn thấy mà còn cần phải nhìn thấu.

=> Thông điệp về mối quan hệ giữa nghệ thuật với cuộc sống: Nghệ thuật phải gắn liền và bắt nguồn từ cuộc sống, không được xa rời cuộc sống và phải quay trở về để phục vụ cuộc sống. Và đối với người nghệ sĩ cũng cần có con mắt tinh tường, thấu cảm trước mọi sự việc của cuộc đời, để từ đó không chỉ phát hiện ra những vẻ đẹp bề nổi mà còn phát hiện những vẻ đẹp khuất lấp, gai góc của cuộc đời này.

III. Kết bài:

- Khái quát lại giá trị nội dung và giá trị nghệ thuật của tác phẩm.

- Khẳng định vị thế của nhà văn.